

Ψυχοακουστική και Μουσική Θεωρία

ΙΕΜΑ, 22.12.2010

Παρουσιαστής: Ιωάννης Ζάννος

Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας

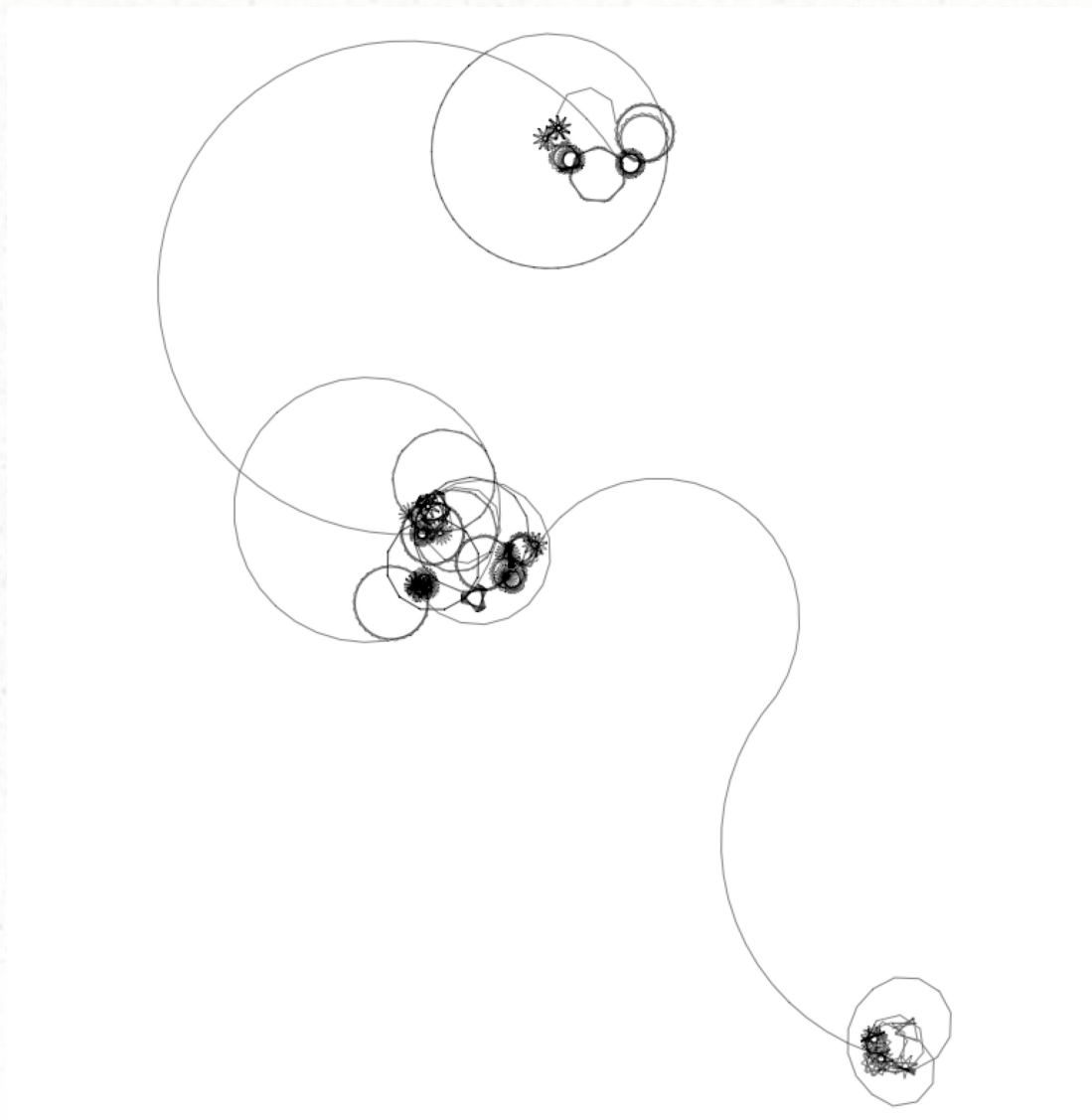
Διαχρονική Θεώρηση της Μουσικής Θεωρίας

- Διασύνδεση εμπειριοκρατικής θεώρησης με πολιτισμική προσέγγιση.
- Κατανόηση της μουσικής δημιουργίας στο εκάστοτε σύγχρονο επιστημονικό και φιλοσοφικό πλαίσιο.
- Κατανόηση της αλληλεπίδρασης μουσικής δημιουργίας και θεωρίας.

Κίνητρα

- Συμβολή της διαχρονικής - ιστορικής θεώρησης στην κατανόηση θεωριών
- Διασύνδεση “όλων μέ όλα”
- Παράθυρο σε μια μετα-θεωρητική σκοπιά:
Πέρα από το νόημα, ή, αναζητώντας τις πηγές και την γένεση του νοήματος

```
Pseq({ | i | Pfuncn({ t.turn(2 ** (i ** 1.1) * pi / (i + 1 ** 1.1)); t.move(metagonSide, 1) }, i + 2) } ! 50, 1)
```


Deleuze: The logic of sense (1969)

Αυτό που καθιστά την γλώσσα δυνατή, είναι αυτό που διαχωρίζει τους ήχους από τα σώματα και τα οργανώνει σε προτάσεις, ελευθερώνοντάς τους για την εκφραστική λειτουργία (σ. 181)

3 φάσεις της δυναμικής γένεσης και διαστάσεις της γλώσσας: (1) ο θόρυβος που παράγεται στα βάθη του σώματος (2) δευτερεύουσα οργάνωση που απαρτίζει την επιφάνεια του νοήματος (και του α-νόητου) και (3) τριτογενής διάταξη που βρίσκεται σε πλήρως σχηματισμένες προτάσεις με τις λειτουργίες της αναφοράς (denotation), της αποκάλυψης (αναπαράστασης, manifestation) και του νοήματος (signification).

Αναφορά στην εξελικτική ψυχολογία του βρέφους κατά Daniel Stern “(*The Interpersonal World of the Infant*, 1985). Ερώτημα: Πώς από την ροή του ήχου και της Φωνής το βρέφος ξεχωρίζει στοιχεία διαφορετικών τάξεων (φωνήματα, μορφήματα, σημασιολογικές μονάδες), και αρχίζει να τα συνθέτει σε διάφορες σειρές;

6 Βασικά Ερωτήματα

1. Τι είναι ο ήχος και ποιά τα χαρακτηριστικά του;
2. Ποιά είναι η επίδραση της Μουσικής στον Άνθρωπο, και ποιοί οι μηχανισμοί που την διέπουν;
3. Πως μπορεί να αναπαρασταθεί και να καταγραφεί ο Ήχος και η Μουσική;
4. Ποιοί είναι οι κανόνες που μπορούν να καθοδηγήσουν την Μουσική Σύνθεση;
5. Ποιός είναι ο πολιτισμικός ρόλος της Μουσικής από άποψη κοινωνιολογική και της Θεωρίας των Μέσων;
6. Ποιά είναι η σχέση της Μουσικής και του Ήχου με τις άλλες Τέχνες και Αισθήσεις;

3 “τρέχοντα” ερωτήματα

- Πως γεννιέται το “νόημα” στον ήχο;
- Ποιά είναι η σχέση της μουσικής με τις άλλες τέχνες στην ηλεκτρονική εποχή, και περισσότερο, μπορούμε να μιλήσουμε για ένα “τέλος” της μουσικής και των τεχνών γενικότερα (Nam Jun Paik);
- Μπορούμε να εμβαθύνουμε και να εμπλουτίσουμε δραστικά την σύγχρονη μουσική μορφολογία διασυνδέοντας την με αυτήν άλλων παραδόσεων, και πώς;

3 Διαχρονικά Ρεύματα - Νήματα

- “Musica Theoretica” (Αρμονική, Quadrivium)
- “Musica Practica” (Ρητορική, Trivium)
- “Musica Poetica” (Nicolaus Listenius 1533,
Σύνθεση των 2 παραπάνω? Θεωρία της
Μουσικής Σύνθεσης)

Βασικές Προσεγγίσεις του Ήχου

- Ο ήχος σαν φυσικό φαινόμενο (Ακουστική)
- Ο ήχος σαν αισθητό φαινόμενο (Ψυχοακουστική)
- Ο ήχος σαν φορέας νοήματος (Σημειωτική, Μουσική Ρητορική)

Μεθοδολογίες Προσέγγισης

- Περιγραφή (Μουσική Ανάλυση, Ιστορία)
- Ενδοσκοπήση (Μουσική Θεωρία και Ψυχολογία 19 Αιώνα, Φαινομενολογία)
- Μέτρηση και Πείραμα
- Μοντελισμός
- Ανθρωπολογία, Πολιτισμική Θεωρία, Θεωρία των Μέσων
- Πρακτικός Πειραματισμός, Δημιουργία

Σύνοψη Ιστορικών Περιόδων στην Θεωρία της Μουσικής

1. Αρχαιότητα (Πυθαγόρας, Αριστόξενος, Πτολεμαίος)
2. Μεσαίωνα (Guido Aretino)
3. Αναγέννηση και Μπαρόκ (Zarlino, Mersenne, Listenius, Musical Poetics and Rhetoric, Werckmeister, Figurenlehre, Affektenlehre)
4. 18ος Αιώνας (Rameau, Kirnberger, Marpurg, Mattheson, C.P.E Bach, Euler)
5. 19ος Αιώνας (Adolf Bernhard Marx, Riemann, Stumpf, Helmholtz, Oettingen)
6. 20ος Αιώνας (Kurth, Schoenberg, Leman, Musical Semiotics and Linguistics, Nattiez, Tarasti, Lehrdahl-Jackendoff, McAdams, Krumhansl, Shepard, Vogel, Terhardt)
7. 21ος Αιώνας (Biomusicology, Cognitive Musicology, Media Theory, Culture Theory: Noll, Sethares, Kittler, LaBelle)

Νήμα 1: Αριθμητικός Λόγος

(“Musica Theoretica”)

- Πυθαγόρας – Αριστόξενος – Φιλόλαος
- Marin Mersenne – Jean-Philippe Rameau
- Leonhard Euler – Arthur von Oettingen – Arnold Schoenberg
– Martin Vogel
- Karl Stumpf, Hermann von Helmholtz – Terhardt
- Fred Lehrdahl, Carol Krumhansl, Marc Leman
- Harmony – Timbre – Spectral Music (Steve McAdams et al.)

Νήμα 2: Γλώσσα και Ρητορική

(“Musica Practica”)

- Joachim Burmeister, Athanasius Kircher, Andreas Werckmeister, Joachim Mattheson, C.P.E Bach
- Arnold Schering
- Ernst Kurth
- Fred Lehrdahl and Ray Jackendoff
- Jean-Jacques Nattiez, Eero Tarasti, Vladimir Karbusicky, Κωνσταντίνος Φλώρος

Νήμα 3: Μουσική Ποιητική

(“Musica Poetica”)

- Nicolaus Listenius, Joachim Burmeister, Athanasius Kircher
- Igor Stravinski
- David Tudor, Alvin Lucier, Gordon Mumma
- Terry Riley, Steve Reich
- Brandon LaBelle, Douglas Kahn